

Protokoll 1/2024

fört vid Kyrkogårdsnämndens sammanträde onsdagen den 14 februari 2024 kl. 16:00-16:45, Hantverkargatan 3D, Kristallen

Ledamöter

Sara Stenudd (V) Ordförande
Jan Tigerström (M) Vice ordförande
Elvir Kazinic (S)
Linda Runcrantz (S)
Hans Strandberg (S)
Ewa-Marie Ås (KD) §§1-8, §§10-18
Bo Sundin (M) ersätter Therese Lindström (M)
Tita Bergquist (M) §9 ersätter Ewa-Marie Ås (KD) pga jäv

Ersättare

Charlotte Zackari (S)
Ahmed Sharaf Abdi (V)
Mats Lindqvist (MP)
Tita Bergquist (M) §§1-8, §§10-18

Övriga närvarande

Svante Borg Förvaltningschef
Göran Höglund Tjänsteman
Rosa Lundmark Borgarrådssekreterare
Pär Martinsson Tjänsteman Avdelningschef
Beatrice Söderberg Ersättare nämndsekreterare
Jesper Jederlund Borgarrådssekreterare Biträdande

Paragraf

§§1-18

Sekreterare

Elin Jansson

§ 1

Dagordning och justering

Godkännande av dagordning, utseende av justerare jämte fastställande av tid för justering

Beslut

Kyrkogårdsnämnden godkänner dagordningen och utser Ordförande och *Jan Tigerström* (M) att justera protokollet. Justering sker digitalt senast 21 februari.

§ 2
Föregående protokoll 2023-12-13

Beslut

Kyrkogårdsnämnden lägger föregående protokoll till handlingarna.

§ 3

Anmälan av övriga frågor

Inga övriga frågor förelåg.

§ 4

Anmälan av beslut och skrivelser mm

KYF 2024/5

Beslut

Kyrkogårdsnämnden godkänner anmälan av protokoll och skrivelser och lägger dem till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Anmälan av inkomna protokoll, skrivelser och beslut som inkommit till förvaltningen samt kontorsyttranden av remisser som upprättats sedan föregående sammanträde.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/5-1 Anmälan av beslut och protokoll mm 2024-02-14

§ 5

Anmälan av förvaltningsgruppens samrådsprotokoll

KYF 2024/3

Beslut

Kyrkogårdsnämnden lägger förvaltningsgruppens samrådsprotokoll till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/3-1 Förvaltningsgruppens samrådsprotokoll
2024-02-05

§ 6**Information från funktionshinderrådet****Sammanfattning av ärendet**

Pär Martinsson informerade från rådets sammanträde 2024-02-12. Utöver verksamhetsberättelsen diskuterade rådet de områden som omfattas av rådets stående åtgärdslista såsom tillgänglighetsanpassningen av busshållplatserna på Skogskyrkogården och mer information kring tillgänglighet på hemsidan [begravning.stockholm](https://www.begravning.stockholm).

§ 7

Anmälan av delegationsbeslut fattade av tjänsteman

KYF 2024/4

Beslut

Kyrkogårdsnämnden godkänner anmälan och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Anmälan av delegationsbeslut fattade av tjänsteman inom kyrkogårdsförvaltningen enligt nedan sammanställning. Anmälan enligt 2.9 delegationsförteckning (inköp över 100tkr).

Anmälan av återtagande av 862 gravrätter enligt 4.8 i delegationsförteckningen.

§ 8**Verksamhetsberättelse för Kyrkogårdsnämnden 2023**

KYF 2023/1866

Beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av verksamhetsberättelse för år 2023.
2. Kyrkogårdsnämnden ansöker om ombudgetering för säkerhetsåtgärder 2,4 mnkr.
3. Kyrkogårdsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen och stadens revisorer.

Särskilda uttalanden

Särskilt uttalande lämnades av *Jan Tigerström* m.fl (M) och *Ewa-Marie Ås* (KD) enligt följande:

"Det är glädjande att en så stor del av måluppfyllningen för 2023 gjordes. Vi hade dock önskat ett större fokus på arbetet med att skapa trivsel på stadens kyrkogårdar och begravningsplatser – inte minst vad gäller att förhindra pulkaåkningen. Vidare önskar vi se att rapporteringen till nämnden och kostnadskontrollen i förvaltningen projekt förbättras under det kommande året."

Sammanfattning av ärendet

Kyrkogårdsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och målen för verksamheterna kan uppfyllas. Förvaltningen bedömer att samtliga kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena uppnåtts under året. Även nämndens mål för verksamheten bedöms ha uppfyllts under året.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet kommer att driftsättas under hösten 2024. Arbete med driftorganisationen har påbörjats med bland annat organisationsfrågor och nyrekryteringar med mera. Projektets kostnadsutveckling har dock påverkats kraftigt av bland annat konjunkturen i kombination med förseningar, varför ett nytt reviderat genomförandebeslut är under framtagande.

Den tänkta etableringen av en ceremonilokal på Strandkyrkogården är skjuten på framtiden beroende på inflation och väsentligt ökade byggkostnader. Förvaltningen har påbörjat arbete med projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården. Renoveringsstarten planeras till 2025 och förberedande arbeten kommer att genomföras under 2024. Erfarenheter från Järvaprojektet kommer att ligga till grund för den kommande

renoveringen. I september genomfördes Skogskyrkogårdens dag. Alla kapell hölls öppna och det anordnades visningar av Nya krematoriet och temavandringar.

Kyrkogårdsförvaltningen har ett uttalat mål att gå från fossilfri till klimatneutral drift och i närtid bli en klimatpositiv del av Stockholms stad. Detta mål skall uppnås bland annat genom fortsatt och utökad satsning på solceller, elmaskiner, biokolanvändning med mera. Förvaltningen har arbetat med olika åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden inom begravningsplatserna.

Bokslutet för driftbudgeten redovisar ett underskott om 1,0 mnkr undantaget för kapitalkostnaderna som redovisar ett underskott om 0,2 mnkr. Byggandet av Järva begravningsplats har fortgått och kommer att driftsättas under hösten 2024. Prognosen för 2023 visar på ett underskott om 38,4 mnkr mot budget för 2023.

140 ungdomar erbjöds feriearbete under sommarlovet och 33 ungdomar på jullovet. Förvaltningen har samverkat med arbetsmarknadsförvaltningen kring särskilt tillskapade arbetsstyrkor som fått Stockholmsjobb. Under våren och hösten erbjöds 60 unga arbetsträning och kompetensutveckling i ett projekt, som arbetade med röjnings- och återställningsarbete.

Förvaltningsledningen har arbetat med att ta fram en krigsledningsplan och krigsorganisation i enlighet med stadens anvisningar. En krigsorganisation ersätter ordinarie organisation i händelse av höjd beredskap. Verksamheterna har under året arbetat med att ta fram, fastställa och dokumentera rutiner vid händelse av el- och/eller IT-störningar. Detta för att verksamheten ska kunna fortgå i händelse av olika samhällsstörningar.

Förs till protokollet med anledning av revisorernas synpunkter av redovisningen:

Kyrkogårdsnämndens resultaträkning redovisar ett underskott om 17,2 mnkr, varav 16 mnkr beror ändrade redovisningsregler (RKR4). Mot nämndens budget redovisar driftbudgeten ett underskott om 1,0 mnkr och kapitalkostnaderna om 0,2 mnkr.

Handlingar i ärendet

- KYF 2023/1866-1 Verksamhetsberättelse 2023
Kyrkogårdsnämnden

§ 9**Fördelning av extra församlingsstöd**

KYF 2024/330

Beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens förslag om fördelning och utbetalning av extra församlingsstöd 2024.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Ewa-Marie Ås (KD) anmäler jäv och deltar inte i föredragningen eller beslutet i ärendet, *Tita Bergquist* (M) ersätter under §9.

Sammanfattning av ärendet

Kyrkogårdsnämnden har mottagit äskanden från åtta församlingar som förvaltar allmänna begravningsplatser utan att vara huvudman för begravningsverksamheten om extra ekonomiskt stöd för genomförande av diverse åtgärder under 2024.

Kyrkogårdsnämnden har i budgeten för 2024 beviljats särskilt församlingsstöd för sådana äskanden. Kyrkogårdsförvaltningen föreslår kyrkogårdsnämnden att utbetala extra församlingsstöd i enlighet med föreslagen fördelning.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/330-1 Fördelning av extra församlingsstöd till församlingar som förvaltar allmänna begravningsplatser utan att vara huvudman för begravningsverksamheten

§ 10**Anmälan av ordförandebeslut angående gravsten 61 10B
854**

KYF 2022/2620

Beslut

Kyrkogårdsnämnden beslutar att lägga anmälan av ordförandebeslutet till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kammarrätten avslog Kyrkogårdsförvaltningens överklagande i mål nr 5949-23 den 23 januari 2024.

Enligt delegationsförteckning för Kyrkogårdsnämnden punk 4.23 skall beslut om att överklaga Kammarrättens beslut till Högsta förvaltningsrätten fattas av Kyrkogårdsnämnden.

Tiden för möjligheten att överklaga löper ut 2024-02-13 vilket innebär att Kyrkogårdsnämnden inte hinner sammanträda för att fatta beslutet varför beslutet att överklaga Kammarrättens dom till Högsta förvaltningsrätten fattas av Ordförande i Kyrkogårdsnämnden, Sara Stenudd.

Handlingar i ärendet

- KYF 2022/2620-12 (Signerad) Ordförandebeslut angående överklagan ärendet för gravanordning för gravrätt 61 10B 854

§ 11**Svar på skrivelse från Jan Tigerström (M) och Ewa-Marie Ås (KD)**

KYF 2024/389

Beslut

Kyrkogårdsnämnden beslutar att lägga svaret till skrivelsen till handlingarna.

Särskilda uttalanden

Särskilt uttalande lämnades av *Jan Tigerström* m.fl (M) och *Ewa-Marie Ås* (KD) enligt följande:

"Vi vill inledningsvis tacka förvaltningen för svaret på vår skrivelse angående Järva Begravningsplats. Utöver det som redogörs för i svaret ser vi två delar där förvaltningens transparens gentemot nämnden behöver förbättras. För det första skulle vi vilja ta del av den genomlysning som gjordes i höstas.

För det andra är det glädjande att rapporteringen till nämnden ska förbättras. Av dagordningen inför dagens sammanträde framgick dock att Statusuppdatering Järva begravningsplats inte kom med några handlingar. Statusuppdateringen behöver framgent tillställas och redovisas nämnden skriftligen i likhet med beslutsärenden för att oppositionen ska kunna göra vårt arbete fullt ut – inte minst vad gäller granskning av verksamheten. Behovet av detta blir inte minst särskilt aktuellt givet att förvaltningen menar att ytterligare fördyringar kan ske."

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningens svar på den skrivelse som M & KD lade till nämndens sammanträde 2023-12-13.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/389-1 Svar på skrivelse

§ 12 Statusuppdatering Järva begravningsplats

Sammanfattning av ärendet

Svante Borg redovisade för läget med bygget av Järva Begravningsplats gällande den ekonomiska prognosen och det fysiska bygget, båda delarna ligger i fas.

Järva Begravningsplats kommer att vara en särskild punkt på dagordning fram till och med att den tas i bruk under den senare delen av året.

§ 13**Remiss- Stockholms stads säkerhetsprogram**

KYF 2023/1976

Beslut

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilda uttalanden

Särskilt uttalande lämnades av *Jan Tigerström* m.fl. (M) enligt följande:

"Vi ställer oss positiva till att säkerhetsprogrammet revideras givet det förändrade omvärldsläget och övergripande hotbilden. Moderaterna lämnade i höstas våra synpunkter på hur trygghetsprogrammet behövde ta större hänsyn till tryggheten i de fysiska miljöerna.

På samma sätt kan vi konstatera att säkerhetsprogrammet, för Kyrkogårdsförvaltningens del, är starkt beroende av stadens Miljöprogram. Dels kopplat till hanteringen av extremväder och klimatförändringar, dels kopplat till utformningen av stadens kyrkogårdar. Då ett reviderat Miljöprogram ännu inte presenterats är det därför ännu oklart hur stadens faktiska arbete med både trygghet, säkerhet och hantering av exempelvis extremväder kommer gå till.

Givet detta ser vi fram emot att löpande få ta del av förvaltningens arbete med att göra stadens kyrkogårdar till trygga och trivsamma platser med en alldeles särskild roll i staden."

Särskilt uttalande lämnades även av *Ewa-Marie Ås* (KD) enligt följande:

"Stadens säkerhetsprogram utgör ett viktigt styrdokument i en orolig tid. Sedan det föregående programmet togs fram har världen genomgått en pandemi, Europa har drabbats av ett konventionellt invasionskrig i Ukraina och i Sverige har terrorhotsnivån höjts till fyra på en femgradig skala.

Vi välkomnar tillägget i programmet om att samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden för kommunorganisationen ska hålla samma höga säkerhet oavsett om verksamheten sköts i egen eller extern regi. Likaså välkomnar vi stadsledningskontorets ökade kapacitet kopplat till kris- och krigsorganisation, som del av totalförsvaret.

För kyrkogårdsnämndens ansvarsområden vill vi särskilt understryka vikten av ett fortsatt utvecklat arbete inom personsäkerhet för både allmänheten och medarbetare på stadens begravningsplatser.

Vi är skeptiska till att informationssäkerhet och otillåten påverkan helt eller delvis bryts ut. Delar av dessa områden kan av förklarliga skäl omhändertas i stadens kvalitets- och trygghetsprogram, men vi menar att såväl informationssäkerhet och otillåten påverkan fortsatt behövs även i säkerhetsprogrammet. Infiltrationsrisker i organisationen samt it-attacker mot kommunens system utgör en viktig säkerhetsaspekt som behöver hanteras tillsammans med rättsväsendet.

Avslutningsvis beklagar vi att vänsterstyret inte verkar ha prioriterat säkerhetsprogrammet tillräckligt. Det tidigare säkerhetsprogrammet har redan löpt ut och det glapp som nu uppstår till dess att fullmäktige behandlar ärendet under våren är anmärkningsvärt med tanke på dagens svåra säkerhetsläge."

Sammanfattning av ärendet

Stadens säkerhetsprogram har reviderats. Utgångspunkten vid revideringen har varit att tydliggöra stadens höga ambition för säkerhetsfrågorna samt att anpassa verksamheten till rådande omvärldsförutsättningar, lagstiftning och andra riktlinjer som finns på området.

Övergripande handlar programmet om att stadens förmåga att förutse, förebygga och motstå oönskade händelser genom hela hotskalan ska vara stark och när en oönskad händelse ändå inträffar ska staden vidta rätt åtgärder för att minimera dess konsekvenser och säkerställa en snar återgång till normalläge. Staden ska utveckla en robust beredskap för att möta svåra påfrestningar, där högsta beredskap är dimensionerande för stadens planering.

Förslaget till reviderat säkerhetsprogram anger stadens skyddsvärden och synliggör den övergripande hot- och riskbilden för staden i det säkerhetspolitiska läge som råder. Säkerhetsarbetet ska ske samordnat och med en tydlig ansvarsfördelning så att stadens samlade resurser används i relation till de mest framträdande behoven. Det beskriver att ansvaret är tvådelat, vilket betyder att säkerhetsarbetet ska bedrivas på såväl central nivå av kommunstyrelsen som på lokal nivå av nämnder och bolagsstyrelser och att ansvaret för det verksamhets- och områdesspecifika säkerhetsarbete som åvilar samtliga nämnder och bolagsstyrelser är långtgående.

Förvaltningen ställer sig positiv till det reviderade säkerhetsprogrammet. Programmet lyfter de utmaningar som finns i samhället och ligger bra i linje med det arbete som kyrkogårdsförvaltningen bedriver.

Handlingar i ärendet

- KYF 2023/1976-2 tjänsteutlåtande Stockholms stads säkerhetsprogram
- KYF 2023/1976-1.1 KS 2023/1267 Bilaga 1

§ 14**Remiss- Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028**

KYF 2024/107

Beslut

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Stockholms stad har tagit fram ett program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028. Det är ett stadsövergripande program som gäller för stadens samtliga nämnder och bolag. Syftet med det är att ge vägledning i prioriteringar och strategier för att stimulera fler stockholmare till fysisk aktivitet. Det övergripande målet är att genom ökad fysisk aktivitet förbättra folkhälsan och minska ojämlikheter i hälsa. Staden ska arbeta för ett Stockholm där alla invånare vill och kan röra på sig, oavsett ålder. Stadens huvudsakliga arbete inriktas på barn och ungdomar 7-20 år samt på personer med funktionsvariation från 7 år.

Kyrkogårdsförvaltningen ser positivt på programmet och ambitionen att stimulera fler stockholmare till fysisk aktivitet. Med en bredd av fritidsaktiviteter, ett rikt utbud av motionsmöjligheter och stöd till föreningslivet skapas goda förutsättningar för alla stockholmare, oavsett bakgrund, funktionsförmåga eller preferenser, att ha en aktiv fritid.

Handlingar i ärendet

- KYF 2024/107-2 Tjänsteutlåtande Stockholms stads program för idrott motion och friluftsliv 2024-2028
- KYF 2024/107-1.1 Bilaga - Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028
- KYF 2024/107-1.2 Program för idrott motion och friluftsliv - rotelns ändringsförslag inför remittering

§ 15**Remiss- Inrätta kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter**

KYF 2023/2176

Beslut

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Stadsledningskontoret har utrett formerna för samråd för att stärka samarbetet med de nationella minoriteterna, exempelvis genom att pröva inrättandet av ett råd eller andra samverkansmodeller. I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar.

En översyn som genomförts visar att stadens arbete med nationella minoriteters rätt till inflytande behöver förbättras och tydliggöras. Stadsledningskontoret föreslår därför att staden ska inrätta ett råd för nationella minoriteters rättigheter under kommunstyrelsen. Rådet ska verka som rådgivande organ i arbetet med att stärka de nationella minoriteternas rättigheter i Stockholms stad.

Kyrkogårdsförvaltningen instämmer med stadsledningskontorets förslag om att inrätta ett råd för nationella minoriteters rättigheter under kommunstyrelsen för att de nationella minoriteters rätt till inflytande ska förbättras och tydliggöras.

Handlingar i ärendet

- KYF 2023/2176-2 Tjänsteutlåtande - Inrätta kommunstyrelsens råd för nationella minoriteters rättigheter
- KYF 2023/2176-1.2 Bilaga - Instruktion för kommunstyrelsens råd för nationella minoriteter rättigheter

§ 16
Remiss- Heltid som norm

KYF 2023/2154

Beslut

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige lyfter fram i budget för 2023 att staden ska öka takten i att göra heltid till norm. Kompetensförsörjningen till välfärden är en av de viktigaste frågorna för kommuner och regioner. Ett viktigt led i det arbetet är goda anställningsvillkor som innefattar att heltid är norm.

Stadsledningskontoret anser därför att alla verksamheter bör uppmanas att erbjuda deltidsanställda heltid, och vid behov av nyrekrytering ska heltidstjänster erbjudas dem som idag arbetar deltid. För att öka takten i att göra heltid till norm föreslås att inga deltidsanställningar ska kunna göras från och med 1 juli 2024.

Kyrkogårdsförvaltningen har inga synpunkter på förslaget.

Handlingar i ärendet

- KYF 2023/2154-2 Tjänsteutlåtande Heltid som norm
- KYF 2023/2154-1.1 godkänt tjänsteutlåtande: KS 2023/1139 Tjänsteutlåtande

§ 17 Förvaltningschefens information

Sammanfattning av ärendet

Svante Borg informerade nämnden om att förvaltningen deltar i StadsÖ24 i början på mars tillsammans med flera av stadens andra förvaltningar. Förvaltningen arbetar med en krigs- och krigsberedskapsplanering fortgår.

SKKFs rikskonferens hålls 20-21 maj i Norrköping i år. Nämnden kommer att representeras med 2 ledamöter från majoritet och 2 ledamöter från minoritet.

Kyrkogårdsförvaltningen är en del i Uppdrag granskningens program om konststöder från offentligheten som sändes 14 februari bland annat nämns två pallar och en präststol som stulits från världsarvet Skogskyrkogården.

§ 18
Övriga frågor

Sammanfattning av ärendet
Inga övriga frågor förelåg.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Sara Helena, Stenudd	2024-02-19
Jan Gunnar Gunnarsson, Tigerström	2024-02-19